

Vrednosti papirjev so se začele pomikati navzdol. Tudi vsa javnost je postala zopet pozorna ter spoznala, da smo še vedno v nevarnosti pred vojsko. Seveda se bodo potrudile velike države, da ne puste balkanskim državam takih nevarnih poizkusov, ki spravijo lahko celo Evropo iz ravnotežja.

Politični ogled.

— Dne 6. septembra: Listi poročajo, da bo odstopil trgovinski minister dr. Rössler. — Pravosodni minister dr. Hochenburger je izdal za sodni je češkega ozemlja neko jezikovno odredbo, s katero pa Čehi niso zadovoljni, ker se je s to odredbo baje prikrajšalo del jezikovnih pravic čeških sodnikov. Čehi prireajo protestne shode. — Na Dunaju se je vršil te dni shod remških sodnikov, kateri se je izrekel s 159 proti 158 glasovi za to, da naj še nadalje ostane v veljavi smrtna kazen. — Nemški cesar se je udeležil velikih vojaških vaj v Švici, kjer je bil zelo prijazno sprejet. Posebno se je zanimal za švicarsko vzorno urejeno milico, to je deželno brambo.

— Dne 7. septembra: Prestolonaslednik Franc Ferdinand se je danes pripeljal s svojo rodino iz Solnograda na Dunaj. Tje se je pripeljal tudi nemški kancler (min. predsednik Bethmann Hollweg), s katerim se je Franc Ferdinand dalje časa razgovarjal. — Ministrski predsednik grof Stürgkh je zopet ozdravel in prevzame vodstvo ministrstva. — Za občinske volitve v Gradcu, ki se vršijo koncem septembra, je prišlo med krščanskimi socialci in nemškimi strankami do kompromisa, z namenom, premagati socialne demokrate. — Nad Balkanom se zbirajo črni oblaki. Listi poročajo, da bo mogoče v kratkem prišlo do vojske med Turčijo in Srbijo.

— Dne 8. septembra: Cesar se je danes s svojim spremstvom vrnil iz Išla, kjer je bil na polletnih počitnicah, na Dunaj v Senbrun. K njemu sta za prihodnje dni poklicana ministra Berchtold in Stürgkh, da mu poročata o zamotanem zunanjem in notranjem političnem položaju. — Med Poljaki in Rusini se bodo vršila prihodnji teden pogajanja, da se doseže delamoznost gališkega deželnega zbora. — Uporni Albanci nameravajo proglasiti severno Albanijo za samostojno kraljevino. — Vstahi v Mehiki ropajo po deželi. Severoameriške države odposljejo na mehiškansko mejo več vojaštva, da se upor ne razširi.

— Dne 10. septembra: Cesar je sprejel danes ministrskega predsednika grofa Stürgkha. Razgovarjal se je z njim polduro uro o političnem položaju. — Listi poročajo, da bo za novega trgovskega ministra imenovan sekejski načelnik dr. Mataja. Za poljedeljskega ministra pa se imenuje češkega profesorja dr. Horačka. — Deželni zbor, v katerih ni obstrukcije, bodo sklicani koncem septembra in v začetku oktobra h kratkemu zasedanju. — Na Ogrskem traja boj med vlado in manjšino zopet naprej. Opozicija zahteva, da se ministrski predsednik Lukač in predsednik poslanske zbornice, Tisa, odstranita iz svojih mest. — Med Italijo in Turčijo bo menda vendar prišlo do miru. Pri spravnih pogajanjih v Švici so se zastopniki v glavnih spornih točkah zjedini.

Razne novice.

* Godovi prihodnjega tedna:

- 15. nedelja: 16. po Binkoštih, Ime Marijino.
- 16. ponedeljek: Ljudmila vdova.
- 17. torek: Lambert, škof in mučenik.
- 18. kvaterni sredo: Tomaž.
- 19. četrtek: Januvarij, mučenec.
- 20. kvaterni petek: Evstahij.
- 21. kvaterni sobota: Matej.

* **Odlikovanja.** Cesar je povzdignil slovenskega državnega poslanca in podpredsednika državnega zbora, Jožefa Pogačnika v viteški stan. Najvišje priznanje pa je izrekel cesar radi sodelovanja pri novi obrambni postavi ministerijalnemu svetniku dr. Ivanu Zolgarju na Dunaju.

* **Iz sodne službe.** Deželno sodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča v Rogatcu dr. Franc Zangger je prestavljen kot deželnosodni svetnik v Celovec.

* **Spremembe pri kapucinih.** Pod predsedstvom generalnega ministra iz Rima, P. Pacifka, se je dne 4. sept. vršil v Celju pri kapucinih provincialni kapitel. — Provincialom je bil izvoljen P. Eduard Bervar: Provincialnim definitorem pa: P. Linus Prah, P. Zeno Lesno, P. Ladislav Hazemali, P. Albert Mössberger. — Nekateri druge bolj važne spremembe v različnih samostanih so sledeče: **Celje:** P. Rudolf Marolt, gvardijan v Celju, P. Filip Zemljčič, vikar in submagister v Schwanbergu. — **Lipnica:** P. Leo Črček, gvardijan v Lipnici, P. Ciril Goričan in P. Irenej Kobal, gresta v Murau, P. Benedikt Čirič v Celje. — **Gorica:** P. Valerijan Sartory gre v Škofjokloko. — **Sv. Križ:** P. Jeronim Streminger, gvardijan v Gorici, P. Bonaventura Savec v Wolfsberg kot katehet. — **Škofja Loka:** P. Metod Mišič, gvardijan v Sv. Križu na Vipavskem, P. Erhard Pečar, vikar v Škofjokloki. — **Celovec:** P. Lambert Lanzoner, gvardijan istotam, P. Otakar Cejan, vikar, P. Kajetan Dvor, šak v Gorico. — **Wolfsberg:** P. Gothard Putscher, gvardijan istotam, P. Henrik Patrih, P. Janez Reberc v Lipnici, P. Placid, vikar v Hartbergu. — **Schwanberg:** P. Zeno, gvardijan in magister istotam, P. Hubert vikar v Knittelfeldu, P. Eferm Majcen v Knittelfeld, P. Stefan v Mettersdorf. — **Hartberg:** P. Eugen Merše v Wolfsbergu. — **Knittelfeld:** P. Bruno v Gradcu, P. Bonifac v Schwan-

berg. — **Murau:** P. Irenej Lentner v Wolfsberg, P. Vilhelm v Celovec. — **Gradec:** P. Atanas Eisler, superior istotam. — **Mettersdorf:** P. Janez Dam. Lovrenčič v Sv. Križu na Vipavskem.

* **55 novih naročnikov za „Slovenskega Gospodarja“** samo iz ene župnije. Od Sv. Križa na Murškem polju smo dobili tekoči teden 55 novih naročnikov, ki so tudi vsi plačali naročnino do novega leta. Slava našim zavednim in delavnim somišljenikom na Murškem polju! Druge župnije, vzgledujte se po teh vrlih našincih.

* **Krepek odgovor.** Framski župnik nam je poslal 10 novih naročnikov s pripombo: „Z ozirom na nesramno lažnjiv napad slivniških štajercijancev v „Štajercu“ pošljem mesto zagovora 10 novih naročnikov.“

* **Vrl župan.** Naš vnuci somišljenik g. Filip Galunder, župan pri Sv. Križu nad Mariborom, je za naš list pridobil pri Zg. Sv. Kungoti pet novih naročnikov. Slava mu!

* **Socialni demokrate hujskajo proti kmetom.** Da so socialni demokrate sovražniki kmečkega stanu, to vemo, a zadnji čas postajajo ti ljudje vedno bolj srboriti. Glasilo slovenskih rdečkarjev „Zarja“ pravi, da delajo kmetje velikanske oterutke dobičke, in da so najbolj strupeni sovražniki delavcev. Drzne si trditi, da delavski žep več ne zmora luksusa, to je, da socialdemokratje mimajo denarja za kopalnice, obisk gledališča in koncertov in za druge potrebe „modernega“ človeka. Obenem pa priznava, da kmečki sinovi tšičijo v mesta. Odtod se spozna, da so rdečkarji največji sovražniki kmečkih delavcev. Kmet mora delati neprenehoma od zore do mraka in niti na misel mu ne more priti, da bi si privoščil zgoraj omenjene zabave. Če pa rdečkarji mislijo, da se kmetom tako dobro godi, čemu ne pritisnejo iz mest na kmete? Kdor stvari prav presoja, gotovo spozna, da največ draginje napravlja alkohol, ki se je preveč ndomačil v mestu in na deželi, in pa vojaštvo, ki je potrebno, da rdeči anarhisti ne začno moriti in ropati.

* **Liberalci, ne hlini se vendar!** „Narodni List“ v zadnji številki poziva slovenske stariše, naj dajo zapisati svoje otroke v slovensko šolo. To je prav! Mi smo že sto in stokrat klicali v našem listu slovenskim starišem: Slovensko deoco v slovenske šole! A kakor sploh liberalci ni bil nikdar odkritosrčne nrave, tako je tudi takaj Liberalni urednik piše, da bi se ne pokazal kot dobrega nrodnjaka, za slovensko šolo, liberalni pristaji pa zanj na deželi vpišejo svoje otroke v šulferajnske šole. Navajamo samo za vzgled Polzele v Sav. dol. Tam so najboljši liberalni volilci dali svoje otroke v šulferajnske šole. Med besedami in dejanji je pri liberalcih velika razdalja.

* **Svobodomiseln program.** Na letošnjem mednarodnem shodu svobodomislecev v Monakovem je posebno odkrito govoril svobodomislec Farnemont. Rekel je: „Mi moramo ustanoviti veliko zvezo svobode: anarhisti, socialisti, monisti, liberalci. Naš boj velja trem močem teme: kmetijstvu, plemstvu, kapitalu. Portugalska nam je pokazala pot, po kateri moramo hoditi.“ Ves boj svobodomiselnih strank je terej po tej izjavi naperjen proti katoliški veri in cerkvi in tudi proti onemu stanu, ki je zaradi svojega treznega življenja ostal katoliški cerkvi najbolj zvest, proti kmetijstvu. Za to pa je resnično, kdor liberalci, ta izdajalec kmečkega stanu. Na istem shodu je drug svobodomislec Bazire rekel: „Kakor pijanca vzamemo steklenico, tako se mora ljudstvu vzeti vera v nadnaravnost.“

* **Škof Slomšek in šola.** Kmalu se začne novo šolsko leto, posebno v mestih in trgih. To je za vas, slovenski stariši, važen trenotek. Odločiti se morate, kam boste poslali svoje otroke v šolo. Ze zdrava pamet vam pravi: Slovenski otroci v slovensko šolo. In vendar je še toliko zaslepljenih starišev, ki tlačijo svoje deoco v šulferajnske šole. O takih nesrečnih stariših so zapisali naš veliki škof Slomšek te-le ostre besede: Slovenci! Ne bodite abotne šolobarde! Le na nemščino gledate, pobistrenje in požahnenje srca pa zanemarjate. To bi bilo narobe delo. Kdor le po nemški besedi šolo ceni, se močno goljufa. Gorje vam, ako pošiljate svoje otroke v šolo zato, da bi se naučili nemščine, za modro glavo in pošteno srce vam pa ni mar! Nezačuden, napuhneni otroci vas bodo po nemško kleli, vi stariši pa bodele po slovensko solze točili.“ — Pomislite stariši to-le: 1. V šulferajnski šoli mora učiti duhovnik vse po nemško. Slovenski otroci ga ne razumejo in se ničesar ne naučijo. Tako odrastejo v brezbožnosti. Hočete li tudi vi take brezbožne otroke imeti, kakršni prihajajo zdaj iz šulferajnskih šol? Kam pridemo? 2. Slovenski otroci v teh šolah zaostajajo v pouku, ker ne razumejo učitelja. Če vas kdo pošlje v kitajsko šolo in vas učitelj po kitajsko uči, ga tudi ne bodele razumeli. Tako se godi tudi našim otrokom v šulferajnski šoli, kjer učitelj vse po nemško uči. Slomšek pravi: „Dokler otrok v domačem jeziku vajen ni, se nemškega težko uči. Takemu je šola izgubljen čas.“ Stariši, hočete li tudi vi, da bi vaši otroci v šoli zastoj trgali hlače? 3. Šulferajnske šole so krive, da smo mi Slovenci revnejši, da zaostajamo v gospodarskih rečeh. Tako uči Slomšek: „Ako smo Slovenci v posvetnih rečeh zaostali, so krive nerodne (nemškutarške) šole, v katerih se mladina ne uči drugega, ko nekoliko nemščevafi. Nemški pozabijo, drugih potrebnih reči se pa niso učili.“ Nekateri stariši mislijo: Če le moj otrok enkrat nemško zna, bo kmalu gospod, ne bo mu treba težko delati kakor meni. Tem starišem rečem: Motite se! Samo nemško znati je veliko pre malo za življenje. Prvo in najpotrebnejše je: Bodi poštenega srca, priden in razumen! Kjer tega ni, tudi nemška beseda ne bo pomagala. Koliko je ljudi, ki nemško znajo, pa le nič nimajo! Dragi Slovenci! Poslušajmo vsaj letos glas našega velikega škofa A. Slomškega, ko obhajamo 50letnico njih smrti. Ogibljimo se šulferajnskih šol! Naj se po lepem Slovenskem Štajerju povsod razlega glas: Slovenski otroci v slovensko šolo!

* **Izpreobrnimo se!** V Kranju izhajajoči „Gorenjec“ piše pod navedenim naslovom: „V Slovincih zadnji čas opazujemo nenavadno veliko nagnenje k veseljenju in skupnemu popivanju. Vzrok temu najdemo v živahni slovenski naravi in od očetov podedovani navadi, deloma pa tudi v navajanju k pitju in plesu, ki primerno z delom časa v vedno večji meri vrši od strani raznih društev in strankarskih prirediteljev.“ — Besede so opravičene, za to pa naj skrbijo krščansko-socialne organizacije, da brez šuma in alkohola s tihim, neumornim poučnim delom skrbijo za izobrazbo in napredek ljudstva.

* **Shod avstrijskih kateketev** se je vršil na Dunaju, katerega se je udeležil in ga z lepimi besedami pozdravil tudi naučni minister. Izmed Slovincov so na shodu govorili mariborski g. dr. Medved in ljubljanski Ivan Smrekar. Istočasno se je vršil tudi mednarodni shod za krščansko vzgojo in shod mednarodne zveze katoliških društev za žene.

* **Nemško štajersko veleposestvo** kandidira namesto umrlega dež. poslanca Mayr pl. Melnhofa pišečkega graščaka barona Moškona.

* **Papeževе sestre.** Ena najlepših potez v značaju sedanjega papeža je globoka ljubezen, katero goji do svojih sester Roze, Ane in Marije. Sestre so mu z ljubeznijo še skoraj bolj udane kot on njim, kajti njih brat jim je bil že od mladih nog najvišji ponos življenja. Kakor nek angleški list poroča, se sestre niso bale nobene trtve, ko se je deček reklo, ki je bil njih očešna punčica, dati najboljšo vzgojo, da zamore doseči najvišji cilj, t. j. drhovniško čast. Na njih malem posestvu v Riese so bili tisti čas hudi dnevi; sestre so delale cel dan na polju in vrtu, da so zmogle pokriti stroške za učenje malega Jožeka. In brat jim je že zgodaj vrnil, kar so za njega storile. Ko je končal učenje, je takoj skrbel, da se je življenje starejšim sestram olajšalo; in ko je dosegel najvišjo cerkveno čast, je rastle tudi sroča v njih srohi, a načina svojega življenja niso hotele spremeniti. Ostale so priproste in pridne kmečke ženske in bratu je bilo najljubše, če je zamogel z njimi živeti tiho in mirno življenje. In potem je prišel oni veliki dan, ko je Jožef Sarto kot najvišji duhovnik katoliške cerkve nastopil sveto stolico, sestre so bile presenečene in v strahu radi velike sreče in sprememb, ki bodo prišle v njih življenje. „Oh, sedaj ga ne bomo mogle več videti“, je zaklicala najmlajša sestra in starejša je žalostne pridjala: „Kako bo on pogrešal svoj priprosti rižev in školjčni zajutrek, ki mu je najbolj teknil, če smo mu ga ne pripravile.“ Novega papeža so spremljale enake, skrbipolne misli. Ali jih ne bo smel več pri sebi imeti, svojih ljubljnih sester, ki so mu življenje tako olesnile? Najprvo je mislil, da bodo stanovali pri njem v Vatikanu, vendar ta načrt je moral opustiti. Ali vsaj v njegovi bližini bi si naj poiskale svoj dom. Tako so dobile blizu Vatikana malo, čedno hišico, da so ga zamogle, kolikor mogoče mnogokrat obiskati. Dano jim je bilo, da so lahko živele svoje priprosto, mirno življenje naprej. Papež in njegove sestre se dandanes živijo na isti priprosti način, kakor oni čas, ko je bil brat še mlad duhovnik in so one doma polje obdelovale. Vsako povišanje, vsako potratno ali nepotrebno v življenju, so papeževе sestre kratkoma odklonile. Ko so prišle v vedno mesto, se jih je hotelo povzdigniti v grofice, ali one so to odločno zavrnile. „Me smo njegove sestre“, so rekle, „in to je itak dovolj.“ Ko so prvokrat stopile pred poglavarja sv. cerkve, tedaj jim je bilo vendar težko pri srcu zaradi brata, katerega je usoda povzdignila tako visoko nad vse druge; vrgle so se pred njega, ali on jih je vzdignil in ko jih je objel, je rekel: „Mislite na to, da sem jaz še vedno vaš Jožef.“ Svetovalo se je tudi sestram, naj svojo priprosto kmečko obleko odložijo in se oblačijo kot odlične gospe. Posebno prednica munskega samostana, katero so večkrat obiskale, je s tem silila v nje. Ali one so nosile vedno svoj čipkasti robec na svojih lepo spletenih lasih. Vprašanje, kako bi naj brata pozdravile, jim je zadajalo mnogo skrbi. A našle so čisto navaden izhod. „Če smo sami“, je pripovedovala starejša sestra smehljaje, „je seveda on naš brat in me ga imenujemo Jožef.“ Pred drugimi ljudmi pa mu poljubimo njegov prstan in ga imenujemo sveti Oče.“

* **Stoletnica Napoleonovega poraza** na Ruskem. Te dni je preteklo sto let, kar se je bila pri Borodinu v bližini Moskve na Ruskem huda bitka med četami francoskega Napoleona I. in Rusi. Poraz Francozov je bil velikanski. Napoleon je pripeljal iz Francoške nad 400.000 vojakov na Rusko. Francozi so prvotno pridrali vedno naprej, Rusi so se umikali ter za seboj požgali vsa mesta, trge in vasi. Samo mesto Moskva, ki je bilo nekdanje glavno mesto Rusije, je gorelo celih 7 dni, t. j. od 14. do 21. septembra 1812. Dve milj daleč na okrog se je raztezalo ogjeno morje. Francoze pa ni zalotila samo nesreča pri groznem porazu v vojski, ampak pritisnil je na nje tudi strašni mraz. Mnogo tisoč mladih Francozov je zmrznilo in od glada umrlo na ruskih poljanah. Napoleon se je vrnil osramočen le s par tisoč svojih vojakov domov na Francoško. In te dni slavijo Rusi stoletnico sijajne zmage nad velikim Napoleonom. Dne 7. septembra je bila v Borodinu glavna slavnost. K tej slavnosti se je pripeljala tudi carska rodina. Na bojišču so ta dan odkrili velik spomenik na čast padlim ruskim junakom. Navzoči so bili pri slavnosti odposlanci tistih polkov, ki so se leta 1812 udeležili bitke. Prišli so tudi nekateri Rusi, ki so že živeli leta 1812. Najstarejši je star 125, najmlajši pa 10 let. Tudi car in carica se udeležujeta stoletnih slavnosti. Največja spominska slavnost pa bo v Moskvi. Vršijo se velikaanske priprave. Vsa Rusija je pripravljena, da primerno proslavi slavno zmago pred 100 leti.

* **Lastniki mlatilnic pozor!** Na podlagi § 19 tiskovnega zakona zahtevam z ozirom na Vašo notico v št. 35 „Slovenskega Gospodarja“ z dne 29. avgusta 1912 pod naslovom „Lastniki mlatilnic pozor“ med „Raznimi novicami“ v postavni dobi, na istem mestu in z istimi črkami sledeči popravek: 1. Ni res, da sem se izdal kot pooblaščenca mariborskega okrajnega glavarstva, ampak res je, da tega nisem nikjer storil. 2. Ni res, da sem posestnik,